

فرهنگ ادبیات و هنر

ضمایر [آنها]

همخوانی در روزگار اندوه و کرونا

آلبوم «با من بخوان» به آهنگسازی حسام ناصری و خوانندگی علیرضا قربانی همین روزها منتشر می‌شود

📅 از اسفند ۱۳۹۷ تا زمستان سال گذشته تك‌آهنگ‌هایی منتشر شد كه حاصل همکاری علیرضا قربانی و حسام ناصری است. **آنها** این پروژه را با نام «با من بخوان» بارها به صحنه بردند و با استقبال روبه‌رو شدند. حالا قرار است آلبوم «با من بخوان» شامل پنج آهنگ جدید و تك‌آهنگ‌های پروژه «با من بخوان» راهی بازار موسیقی شود. در این آلبوم موسیقی حسام ناصری با اشعار ابوسعید ابوالخیر، هورا ایمان، مریم مروج، مولانا، محمدابراهیم جعفری، واقف لاهوری، احمد شالمو، حمید خلف‌بیگی، احمد امیرخلیلی، حسین منزوی و عارف قزوینی همراه شده‌است.

فضای این آلبوم تلفیقی از موسیقی ایرانی و الكترونك است اما در تولید آثار این پروژه جمعی از نوازندگان سرشناس موسیقی ایران هم هنرنمایی کرده‌اند. همچنین میکس و مسترینگ آلبوم هم توسط آرش پاکزاد انجام شده است.

این آلبوم در ادامه پروژه «با من بخوان» است كه آثار و اجراهای آن در سال ۹۸ با استقبال مخاطبان مواجه شد. علیرضا قربانی این كنسرت‌ها را در تهران و شهرهای مختلف روی صحنه برد كه شامل ۴۳ سناس در بهار و تابستان سال گذشته در تهران بود. آنها همچنین قصد داشتند این اجراها را با رپرتوار متفاوت طی حدود ۲۰ سناس در فصل زمستان روی صحنه ببرند اما حادثه هواپیمای اوكرانی و در ادامه شیوع ویروس کرونا باعث شد تا فقط يك سناس از این كنسرت‌ها در ماه اسفند برگزار شود.

تور اجراهای «با من بخوان» هم در شهرهای مختلف ایران روی صحنه رفت اما تور داخلی و بین‌المللی این پروژه به‌دلیل شیوع ویروس کرونا در زمستان سال گذشته و بهار امسال لغوشد. براساس اعلام گروه اجرایی طی روزهای آینده تاریخ دقیق انتشار این آلبوم اعلام خواهد شد. همچنین موزيك‌ویدیویی از یکی از قطعات جدید این پروژه در دست‌تولید است كه تا پیش از انتشار آلبوم منتشر خواهد شد. علیرضا قربانی در ماه‌های اخیر عمده فعالیت خود را متمرکز بر تولید و انتشار چند تك‌آهنگ با همکاری علیرضا افکاری و تولید چند قطعه در پروژه «صداها و پل‌ها» به آهنگسازی احسان مطوری‌کرده است اما بدون تردید قطعات آلبوم «با من بخوان» به دلیل همزمانی اجرای آنها با رویدادهای مهمی مانند سقوط هواپیمای و شیوع ویروس کرونا، همین حالا به نوستالژی بدل شده‌است. 📅

فیلمبرداری کم‌دی فانتزی «هولیا» به کارگردانی مرتضی آتش‌رمزم به‌تازگی در تهران آغاز شده است. محمدرضا هدایتی، علی انصاریان، مریم امیرجلالی، بهراد خرازی، محمد فیلی، افشین سنگ‌چاپ، مجید شهریاری، شیوا خسرومهر و شراره رخام در این فیلم بازی دارند. به‌زودی چند بازیگر ایرانی و خارجی دیگر نیز به این گروه خواهند پیوست. فیلم در این باره است که پدر و مادرها به فرزندانشان اجازه هر کاری را نمی‌دهند، ولی همیشه نوه، داستانش فرق دارد. / مهر

هولیا در کرونا

فیلمبرداری «بابا سیبیلو» به کارگردانی احمد احمدی در تهران با حفظ پروتکل‌های بهداشتی آغاز شده و همزمان با فیلمبرداری، تدوین این فیلم سینمایی نیز انجام می‌شود. این فیلم يك کم‌دی خانوادگی است که بازیگران زیادی در آن بازی می‌کنند. از جمله بازیگران این فیلم می‌توان به بهاره رهنما، امیرحسین صدیق، رضا شفیعی‌جم، رز رضوی، پارسیا شکوری، محمد طاهای پهرزپور، یوسف صیادی و علی کاظمی اشاره کرد. احمد احمدی، فیلم‌های «ردکاریت» و «لاناپا» را تهیه کرده است. / ایسنا

«بابا سیبیلو» جلوی دوربین

و مدرسه باغچه‌بان و چند فیلم دیگر همگی به موضوع برخورد والدین و سیستم آموزشی با بچه‌های می‌پردازند و آسیب‌های اجتماعی‌ای را که نسل تازه جامعه درگیر آن است، واکاوی می‌کند. او يك دهه از عمرش را مشغول کار و ساخت «مرثیه‌گمشده» بود، فیلمی ۹۵ دقیقه‌ای درباره آوارگان لهستانی است که در سال‌های جنگ دوم جهانی (۱۹۴۲-۱۹۴۱) از سیربی به ایران آورده شدند. موضوعی که طبعاً لهستانی بودن یکی از همسران سبناپی از انگیزه‌های ساختش بود و موجب شد نشان افتخار «صلیب لیاقت» از رئیس‌جمهور وقت لهستان دریافت کند. سبناپی سال ۶۱ هم فیلمی ساخت به نام «زنده باد» و در آن سراغ جوانی انقلابی رفت که در جریان تعقیب و گریز با ماموران ساواک، به خانه دوستش که آدم محافظه‌کاری است، پناهنده می‌شود.

او سال ۶۳ هم باز سراغ يك موضوع انقلابی رفت و «هیولای درون» را ساخت. فیلم درباره سرنوشت يك مأمور ساواک پس از انقلاب است. او همراه یکی از دوستانش به روستایی دورافتاده پناه می‌برد تا به خارج از کشور بگریزد، اما سرانجام خودکشی می‌کند. «پار در خانه و…» با مضمون وطن‌پرستی و در «۶۶» دیگر فیلم او بود و بعدتر تحت تأثیر جنگ تحمیلی عراق و ایران «در کوچه‌های عشق» را ساخت. فیلم درباره تردیدهای يك مهاجر در تهران است که پس از جنگ، بین ماندن در پایتخت و بازگشت به شهرش، سرگردان است. او آخرین فیلم کامل شده‌اش را هم سال ۹۳ ساخت. مستند «جزیره رنگین» بر اساس تلاش‌های احمد نادعلیان، هنرمند ایرانی در جزیره هرمز است. سبناپی سراغ مسجد امام اسفهان و دیگر نقاط ایران هم رفته بود، خودش بارها گفته بود چقدر ایران را دوست دارد.

ادبیات، موسیقی و هنر جلوی دوربین

زنده‌یاد سبناپی به مدت چهار سال به تحصیل معماری در دانشگاه فنی وین پرداخت و سه سال نیز در دانشگاه موسیقی و هنرهای نمایشی وین در رشته موسیقی آموزش دید. او همچنین دانش آموخته کارگردانی سینما و تلویزیون و فیلم‌نامه‌نویسی از آکادمی هنرهای نمایشی وین بود. همه این تجربه‌ها او را به صداها و تصاویر اطرافش دقیق و حساس کرده بود. در دو فیلم «شرح حال» و «کوچه پاییز» سراغ مجسمه‌های آهنی ژازه تئاتبایی رفت و يك فیلم کوتاه هم با نام «حسین یاوری» درباره يك نوازنده ناپنای نی ساخت. حبیب احمدزاده، نویسنده و فیلمسازی که هفته گذشته خبر از وخامت حال زنده‌یاد سبناپی داده بود هم يك کار مشترک با او دارد. مستند داستانی «گفت‌وگو با سایه» بر اساس فیلم‌نامه‌ای مشترک با احمدزاده در سال ۱۳۸۴ ساخته شد و به صادق هدایت نویسنده ایرانی می‌پرداخت. سبناپی زمان اکران این فیلم گفت: «باید اثری ساخته می‌شد که نه بت‌شکنی کند و نه بت‌سازی در عین حال يك تحقیق جدی باشد.» 📅

می‌درباره دفاع مقدس

📅 چند سال پیش دوست عزیزم، امیر حسین دهقان قراری گذاشت با آقای خسرو سبناپی، کارگردان توانای کشور. خیلی مشتاق بودم ایشان را از نزدیک ببینم و با روحیاتش آشنا شوم. قرارمان در خانه هنرمندان تهران بود. سه نفری دور میز نشستیم، گفتیم و شنیدیم و گپ زدیم.

برایم خیلی جالب و مهم بود که آقای سبناپی گفت: چرانمی‌گذارند ما‌برای دفاع مقدس فیلم بسازیم؟ اصلاً دفاع از دفاع مقدس، وظیفه تك تك ایرانی‌ها به‌خصوص ماهرمنندان است.

از این جمله و حس و حالش خیلی خوشم آمد. خاطره‌ای کوتاه برایش گفتم که حال و حسن همراه برادر کوچک‌ترش در عملیات بدر شرکت داشت. در عین جنگ، برادرش ش جان داد. ساعتی بعد فرمان عقب‌نشینی صادر شد. حسن می‌گفت: عراقی‌ها نمی‌رفتند. می‌رفتند بالای سر مجروحان و به آنها تیر خلاص می‌زدند. دلم نمی‌آمد برادرم را جا باقی نمانده بود. نشست به بالای سر پیکر داداشم و گریه می‌کردم. ناگهان متوجه ت و بلندم کرد. دیدم يك کماندوی عراقی که مثل غول می‌ماند، مرا بلند کرده است. هر در سرم خالی کند. عراقی با تعجب نگاهی به پیکر داداشم انداخت و با ایما و اشاره و بروم. هراسان و با شك داداشم را بر دوش گرفتم. هر قدمی که می‌رفتم با خود می‌زد. برمی‌گشتم و به او نگاه می‌کردم. کماندوی عراقی با اضطراب به عراقی‌هایی که و حان و اسرا تیر خلاص می‌زدند نگاه می‌کرد و با اشاره دست می‌گفت سریع‌تر بروم. و هم با خود عقب بردم. رنگ آقای سبناپی پرید. خواهش کرد اجازه بدهم روی این خا طره مال من نیست. حسن قبل از والفجر ۸ این را برای من تعریف کرد و خودش دش پیوست. شما هرچور دوست دارید به آن بپردازید و دیگر آقای خسرو سبناپی را را بر اثر کرونا شنیدم. به نقل از صفحه اینستاگرامی نویسنده 📅

عدد سوم

انتشار اولین کتاب مو یان پس از کسب نوبل

مو یان، نویسنده چینی سال‌ها بعد از دریافت جایزه نوبل ادبیات، داستان تازه‌ای با عنوان «دیرشکوها» را منتشر کرد. این کتاب که مجموعه‌ای از ۱۲ رمان کوتاه واقعگرا و پوچگراییانه از داستان‌هایی در مناطق روستایی چین از قرن گذشته تا امروز است، اولین اثر مو یان، نویسنده چینی است که با تمرکز بر زندگی مردم عادی نوشته شده است. / ایسنا

نوشت. اهل فن به این نکته اشاره می‌کنند که تخصص اصلی وی، ساخت فیلم‌های موسیقی محور بوده است. پارکر در این رابطه در سال ۱۹۹۵ چنین گفت: «اگر شما بتوانید همزمان از موسیقی و تصویر استفاده کنید، می‌توانید کاری پرقدرت ارائه دهید.» با وجود این، منتقدان جدی سینما با اشاره به درام‌های سیاسی و اجتماعی چون قطار سریع‌السیر نیمه‌شب (با فیلم‌نامه‌ای از الیور استون در ابتدای فعالیت هنری‌اش) و می‌سی‌سی‌پی می‌سوزد، می‌گویند او نشان داد که سینما قدرت بحث جدی درباره مسائل مهم اجتماعی و سیاسی روز را دارد. هر دو فیلم در دو رشته اسکار بهترین فیلم و کارگردانی نامزد دریافت جایزه شدند. اما اعضای آکادمی اسکار به جای دو فیلم او، فیلم‌های «شکارچی گوزن»؛ مایکل چیمینو و «رین من» بری لویسنسون را انتخاب کردند. آلن پارکر در گفت‌وگویی اظهار کرد: «۲۴ سالگی مشغول کارگردانی فیلم‌های سینمایی بوده‌ام و هر روز کارم با يك نبرد سخت روبه‌رو بودم. هر روز کاری برایم بسیار سخت بود و مجبور بودم با تهیه‌کنندگانی سرکوله‌بزنم که با عقایدم موافق نبودند. استودیوهای فیلمسازی هم همیشه سنگ جلوی پایم انداختند. خوب، همه می‌دانیم که ساخت و تولید فیلم بسیار گران‌قیمت و پرخرج است. برای

همین، وقتی پای این همه پول وسط می‌آید، تو مجبوری در خدمت کسانی باشی

که داری برایشان فیلم را می‌سازی.» این حرف‌های فیلمساز وضعیت مشکل‌کار هنرمندان مستقل در سیستم فیلمسازی استودیویی را به بهترین شکل ممکن تشریح می‌کند. / هالیوود رپورتر

نوشت. اهل فن به این نکته اشاره می‌کنند که تخصص اصلی وی، ساخت فیلم‌های

موسیقی محور بوده است. پارکر در این رابطه در سال ۱۹۹۵ چنین گفت: «اگر شما

توانید همزمان از موسیقی و تصویر استفاده کنید، می‌توانید کاری پرقدرت ارائه

دهید.» با وجود این، منتقدان جدی سینما با اشاره به درام‌های سیاسی و اجتماعی

چون قطار سریع‌السیر نیمه‌شب (با فیلم‌نامه‌ای از الیور استون در ابتدای فعالیت

هنری‌اش) و می‌سی‌سی‌پی می‌سوزد، می‌گویند او نشان داد که سینما قدرت بحث

جدی درباره مسائل مهم اجتماعی و سیاسی روز را دارد. هر دو فیلم در دو رشته اسکار

بهترین فیلم و کارگردانی نامزد دریافت جایزه شدند. اما اعضای آکادمی اسکار به جای

دو فیلم او، فیلم‌های «شکارچی گوزن»؛ مایکل چیمینو و «رین من» بری لویسنسون را

انتخاب کردند. آلن پارکر در گفت‌وگویی اظهار کرد: «۲۴ سالگی مشغول کارگردانی

فیلم‌های سینمایی بوده‌ام و هر روز کارم با يك نبرد سخت روبه‌رو بودم. هر روز کاری

برایم بسیار سخت بود و مجبور بودم با تهیه‌کنندگانی سرکوله‌بزنم که با عقایدم

موافق نبودند. استودیوهای فیلمسازی هم همیشه سنگ جلوی پایم انداختند.

خوب، همه می‌دانیم که ساخت و تولید فیلم بسیار گران‌قیمت و پرخرج است. برای

همین، وقتی پای این همه پول وسط می‌آید، تو مجبوری در خدمت کسانی باشی

که داری برایشان فیلم را می‌سازی.» این حرف‌های فیلمساز وضعیت مشکل‌کار

هنرمندان مستقل در سیستم فیلمسازی استودیویی را به بهترین شکل ممکن

صابر محمدی

ادبیات و هنر

کاش تمام نمی‌شد

همین ابتدا خیالات را راحت کنم که اگر رمان و داستان می‌خوانید که سرگرم شوید، آثار هرمان ملویل، هیچ‌به‌کارتان نمی‌آید. این گزاره سلیبی را البته با این پیش‌فرض صحیح بخوانید که به هر حال هر قصه‌ای قرار است با کیفیات گوناگون ما را سرگرم خویش کند. نشان به آن نشان که همین من، که دیروز برای نوشتن یادداشتی به بهانه سالروز تولد ملویل، داستان «بارتلیی محرر» او را دوباره به دست گرفته‌ام تا بخوانم، یاد چند کتابی که اخیراً خوانده‌ام افتاده و از خود پرسیده‌ام راستی آخرین بار کی این‌قدر مشتاقانه تن داده بودم به سرگرم‌شدن؟ بنابراین در همین ملویل عمیقاً متفکر با آثاری کاملاً فلسفی هم، سرگرمی عنصری است ذاتی. مگر می‌شود داستان خوب نوشت و مخاطب را در مطالبه‌اش از باب سرگرمی تنها گذشت؟ نسخه فارسی‌شده همین داستانی که عرض کردم، با ترجمه کاوه میرعباسی فقط ۵۴ صفحه است. به هشت صفحه پایانی که رسیدم، به خودم گفتم خب فقط هشت صفحه مانده و لاچرم در این صفحات، تکلیف بارتلیی، نسخه‌نویس رموز دفاتر حقوقی، مشخص خواهد شد. حس دوگان‌ام عجیب بود، من درباره اغلب داستان‌هایی که دوستانم می‌خوانند و می‌گویند کاش هیچ وقت تمام نمی‌شد، این گونه‌ام که کی تمام می‌شود تا نه ماجرا را در بیاوریم؟! از آنها هستم که جز در رابطه با یکی دو کتاب، هیچ‌وقت این اشتیاق به ادامه‌یافتن را درک نکرد‌ام. حالا بارتلیی محرر اما با من چه کرده بود که هشت صفحه مانده به پایان، ع‌اجازنه از فرشته‌های اوراق می‌خواستم بیایند و دویدست‌سبید صفحه‌ای به انتهای این کتاب بیفزایند تا این عیش به این زودی‌ها به اتمام نرسد. بارها در طول خواندن این هشت صفحه به این فکر کردم کاش راه گریزی بود تا وقتی کتابی را دست می‌گیری به خواندن، ندانی تا آخر مسیر چند صفحه راه است. کلمه به کلمه پیش می‌رفتم و افسوس نزدیک‌شدن به پایان، عصب قرا‌نتم را خشک می‌کرد. کاش ملویل از گور بلند می‌شد و در حد فاصل خواندن همین هشت صفحه، سرنوشت بارتلیی را عوض می‌کرد طوری که برای آگاهی از آن چند ساعت دیگری کتابش بنشینم. بارتلیی محرر که برای اولین بار ناومیر دسامبر ۱۸۵۳ به‌طور ناشناس در دو شماره مجله پانتام منتشر شد، سال ۱۳۵۷ با ترجمه هوشنگ پیرنظر و بار آخر با ترجمه‌کاوه میرعباسی در سال‌های ۹۰، ۹۳ و ۹۵

قصه‌گوی فلاسفه

اما این، همه ماجرای نسخه فارسی «بارتلیی محرر» نیست. در این کتاب، علاوه بر ترجمه خود داستان، سه تحلیل نسبتاً مفصل هم می‌خوانیم؛ اولی از ژیل دولوز فیلسوف و نظریه‌پرداز محبوب ایرانی‌ها به ترجمه شهریار وقفی‌پور با عنوان «بارتلیی یا یک فرمول»، دومی از ژاک رانسییر با عنوان «دلوز، بارتلیی و فرمول ادبی» با ترجمه امیر احمدی آریان‌که به نوعی شرحی و ادام‌های است بر مقاله اول و سومی که او هم به قلم فیلسوف محبوب ایرانی‌ها نوشته شده و امید مهرگان و پویا رفویی آن را ترجمه کرده‌اند؛ جورج‌و آگامبن که عنوان مقاله‌اش در فارسی شده است: «بارتلیی یا در باب حدوث». جدای از اینها، اسلاوی ژیزک، آنتونیو نگری و مایکل هارت از اردوگاه فلسفه نگاهی به این اثر ادبی انداخته‌اند. در دنیای ادبیات داستانی زیاد نبوده‌اند نویسنده‌هایی که به‌طور عمیق و دویدست‌سبید صفحه‌ای مورد توجه نظریه‌پردازهای دیگر علوم و نیز فیلسوف‌ها قرار بگیرند. تا مدت‌ها که فلاسفه قصه نوشتن را امری عبث برمی‌شمردند و شعر را هم تفنن بشر می‌پنداشتند. اما خب فیلسوفان معاصر، بیش از فلاسفه متقدم به ادبیات توجه کردند و در این میان، هرمان ملویل را باید یکی از مهم‌ترین داستان‌نویس‌هایی در نظر آورد که بسیار از جانب اهالی فلسفه نقد و بررسی شده است. مهم‌ترین دلیل در این میان این است که ملویل علاوه بر این‌که قصه‌پردازی چیره‌دست است، متون فلسفی و مذهبی را خوانده و از آنها در

تبار زیرزمینی مرگ

دیروز، دو‌یست و یکمین سالروز تولد هرمان ملویل بود؛ داستان‌نویس آمریکایی که در ایران با رمان «موبی‌دیک» شناخته می‌شود اما در این یادداشت بیشتر به داستان کوتاه مهمی از او پرداخته‌ایم: «بارتلیی محرر»

📅 اگر آنست همینگوی به خاطر رمان «پیرمرد و دریا» یش به نویسنده داستان دریا معروف است، هرمان ملویل بسیار بیشتر از او در این فضا زیسته و نوشته است. این جاما عجالتانه با همین‌گوی ونه باملویل به نبرد با موج‌های خروشان دریاهای جهان نمی‌رویم؛ به دارا و کاله‌ای فلاکت‌زده می‌رویم در وال استریت؛ جایی که میرزا بنویسی غریب در آن خیره به دیواری آجری می‌ایستد و ساعت‌ها به آن خیره می‌شود. از او چیزی نخواهید چرا که در پاسخ فقط این را می‌شنوید: «ترجیح می‌دهم انجام‌ش ندهم».

اشاراتی مستقیم و پنهان در نوشتن داستان‌هایش بهره برده است. علاوه بر بارتلیی محرر که داستان بسیار مهمی در کارنامه ملویل محسوب می‌شود و چنانچه گفتیم بسیار مورد توجه فلاسفه قرار گرفته است، موبی دیک هم بین آثار او مهم است و البته بسیار شناخته‌شده‌تر و اقبال‌یافته‌تر از بارتلیی محرر. رمان به نوعی تجربه زیسته ملویل است در سال‌هایی که دریانوردی می‌کرد و باز هم بهره‌هایی از کتاب مقدس و دیگر متون مهم کلاسیک دارد. موبی دیک از وقتی نوشته شد تا وقتی که بسیار مورد توجه قرار گرفت، سرنوشت بسیار عجیبی را از سر گذرانده؛ از شکستی تجاری برای نویسنده‌اش تا معرفی به عنوان یکی از شاهکارهای قرن نوزدهم. چند نکته را در این میان برشمرد‌ایم.

📅 رمان، سال ۱۸۵۱ منتشر شد و تا چند سال پس از مرگ نویسنده‌اش در سال ۱۸۹۱، تنها ۳۲۰ نسخه از آن به فروش رفت تا به عنوان شکستی بزرگ برای ملویل مطرح باشد. 📅 در آغاز قرن بیستم اما گویی که کتاب به یکباره کشف شده باشد با تحسین فراوان روبه‌رو و به اغلب زبان‌های دنیا ترجمه شد. ویلیام فالکنر اعتراف می‌کند آرزویش این بوده که این کتاب نوشته او می‌بود. دی‌اچ فرنس هم آن را یکی از شگفت‌آورترین کتاب‌های دنیا و بهترین کتاب در مورد دریا خوانده است. گاردین هم کتاب را در فهرست صد کتاب برتر تاریخ قرار داده است.

📅 شاید شما هم مثل من فکر می‌کردید چند آغاز معروف رمان، مثل آغاز رمان بیگانه آلبر کامو جزو معروف‌ترین آغازها بوده‌اند، اما جالب است بدانید در کتابی که در این باره نوشته شده و سال ۲۰۱۴ منتشر شده است، از «اسماعیل خطابم کنید (Call me Ishmael)» که آغازکننده رمان موبی دیک است به عنوان معروف‌ترین عبارت آغازکننده رمان در جهان یاد شده است.

📅 در فارسی هم این رمان اقبال بلندی داشته است. نخستین بار علی‌اصغر محمدزاده سال ۱۳۳۵ آن را ترجمه و منتشر کرده. بار دیگر به قلم پرویز داریوش، به فارسی ترجمه و در انتشارات امیرکبیر به چاپ رسیده است. این انتشارات اخیراً تلخیص جدیدی از موبی‌دیک را به قلم محمد طلوعی در مجموعه «خلاصه رمان‌های برجسته» خود منتشر کرده است.

📅 لایب نام لویاتان ملوولی را شنیده‌اید؛ گونه‌ای منقرض شده و پیشا تاریخی از نهنگ که بیش از ۱۷ مترطول و تا حدود زیادی به نهنگ عنبر امروزی شباهت داشت. نام لویاتان برگرفته از نام لویاتان (هیولایی در کتاب مقدس) است. اما نکته جالب که به هرمان مربوط است این است که پسوند ملوولی در لویاتان ملوولی اشاره به او به عنوان نویسنده رمان موبی‌دیک دارد. 📅

خدا حافظی

سفر لایق به دیار باقی

سلیمان لایق، نویسنده، شاعر و از بنیانگذاران حزب دموکرات خلق افغانستان در ۹۰ سالگی در کابل درگذشت. به گفته فرزندش او بر اثر جراحی که از انقباض سال گذشته در بدن داشته، از دنیا رفته است. سلیمان لایق، شاعر، نویسنده و سیاستمدار افغان از نخستین شاعران نوپرداز و نیمایی‌سرای افغانستان در شعر پارسی و پشتو است، اما در قالب‌های سنتی نیز شعر دارد / ایسنا

موسیقی [دنگ]

با «حاج اسماعیل» تا ۱۵ خرداد

زندگی‌نامه شهید حاج محمد اسماعیل رضایی با عنوان «حاج اسماعیل» از سوی موسسه فرهنگی هنری مرکز اسناد انقلاب اسلامی روانه بازار نشر شد. این کتاب که سی‌ر زندگانی یکی از شهدای قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ را بررسی می‌کند، به قلم محمد جعفر بگل‌و نگاشته شده است.

«حاج اسماعیل» نخستین اثر پژوهشی است که زندگی حاج اسماعیل رضایی را مورد واکاوی قرار می‌دهد. این کتاب که در قالب «دانستنی‌های انقلاب اسلامی برای جوانان» نگاشته شده‌است، می‌کوشد با زبانی ساده و قابل فهم و با کمک منابع، اسناد و تاریخ‌شناف‌هی، به روایت کامل زندگی این شهید پردازد.

کتاب در چهار فصل تنظیم شده و به زندگی خانوادگی این شهید، ارتباطش با روحانیون، عملکرد او در مبارزه با فقه ضاله بهائیت و بررسی نقش شهید در قیام ۱۵ خرداد پرداخته و از یک توطئه رژیم پهلوی علیه حاج اسماعیل پرده برداشته است.

انتشار تصاویر متعدد، اسناد دیده‌نشده و نیز وصیت‌نامه دست‌نویس شهید حاج اسماعیل رضایی از دیگر ویژگی‌های این اثر است.

